

Detta nummer

Sigtuna är en av Sveriges äldsta städer. Den grundades i slutet av 900-talet av Erik Segersäll. Idag är Sigtuna en idyll välbesökt av turister. Men när man vandrar längs Stora gatan kan man tänka på att den har nästan exakt samma sträckning som för 1000 år sedan. Sigtuna spelade en viktig roll när Sverige blev Sverige. De många kyrkoruinerna återspeglar det starka sambandet mellan kungamaktens tillväxt och kristnandet av Sverige. Genom de skrivkunniga munkarna och prästerna fick kungen tillgång till den katolska kyrkans organisationskunskap.

Viby by, utanför Sigtuna, är en välbevarad klungby. Det är fantasieggande att vandra genom byn och

försöka föreställa sig hur livet tedde sig för bonden i en svensk by innan byarna splittrades till följd av skiftesreformerna. Ängarna och åkrarna anslöt till byn och utanför åker- och ängsmarken betade djuren på den samfällda utmarken. De grå gårdarna låg tätt och det var liv och rörelse med folk och husdjur på gårdstun och bygator.

Gödåkers gravfält ligger någon kilometer norr om Tensta kyrka. Det är vackert beläget vid Vendelån och markeras av ett antal resta stenar. Gravfältet är från romersk järnålder och kom tidigt att intressera forskarna. Vad var det som gjorde Gödåker så intressant?

På vandring längs Stora gatan i Sigtuna

Det äldsta Sigtuna

Det är en dag i början av juni. Stora gatan i Sigtuna skimrar i solljuset. Människor av olika nationaliteter strosar längs gatan, tittar in i skyltfönstren och ibland går de in för att handla något. Så ser det ut idag och nästan så kan man beskriva hur det såg ut för 1000 år sedan. Gatan har i stort sett samma sträckning nu som då. Även om husen såg annorlunda ut så hade de bodar mot gatan där man kunde handla såväl inhemska som mer exotiska varor. Idag besöks Sigtuna av turister från många länder. Då, för 1000 år sedan, kunde man också höra främmande språk talas av de förbipasserande.

Sigtuna grundades på 970-talet

Sigtuna är en av Sveriges äldsta städer. Man vet genom årsringsdatering på bevarat trämaterial att staden grundades i slutet av 970-talet. Att staden verkligen grundades och inte växte fram oplanerat vet man genom att tomterna markerades av grävda diken. Spåren efter dem kan man fortfarande finna i blåleran under kulturlagren. Tomterna var 7-8 meter breda och 30-40 meter långa. Bredsidan vätte mot Stora gatan och det fanns tomter på båda sidor om denna. Gatan själv låg kanske 50 meter från stranden och följde den dåvarande strandlinjen. Det är därför som gatan än idag är S-formad.

Numera ligger Stora gatan betydligt längre från stranden, även om man hela tiden kan skymta Mälarmviken när man promenerar i Sigtuna. Det finns två anledningar till att Stora gatan idag ligger betydligt högre ovanför vattnet än vad den gjorde för 1000 år sedan. För det första har marknivån i det centrala Sigtuna stigit beroende på det avfall som ackumulerats under årens lopp. Det nuvarande Sigtuna ligger ovanpå ett tjockt kulturlager. För det andra har landhöjningen verkat. I Stockholmstrakten är den ungefär 5 meter på 1000 år.

Föregångarna Helgö och Birka

Sigtuna har föregåtts av två tätorter, Helgö och Birka, och följts av en, nämligen Stockholm. Helgö i Ekerö socken var en hantverks- och handelsort som blomstrade under 400- och 500-talen men som existerade både före och efter denna tid. Helgö beboddes aldrig av något större antal människor. Det var däremot fallet med Birka på Björkö i Mälaren. Birka var en betydande handelsort bildad någon gång under andra hälften av 700-talet och existerade fram mot slutet av 900-talet.

Birka kom att avlösas av Sigtuna. Hur detta gick till exakt vet man inte. En möjlighet är att Birka låg för oskyddat för utländska plundringståg och att Sigtuna med sitt läge i vattenleden upp mot Uppsala ansågs vara säkrare belägen. Sigtuna kan också ha varit skyddat av en militär styrka baserad vid Runsa fornborg, en imponerande anläggning en bit från inloppet till Sigtuna.

Man har spekulerat om denna överflyttning av befolkningen från Birka till Sigtuna skedde direkt eller i etapper. Rakt västerut från Sigtuna över fjärden ligger nämligen Signildsberg, även kallat Fornsigstuna. Grävningar där har emellertid visat att Fornsigstuna aldrig var en handelsplats utan snarare ett kungligt gods, ungefär som det på Adelsö nära Birka. Det är alltså inte troligt att Fornsigstuna skulle ha fungerat som en handelsplats under en övergångsperiod för att sedan avlösas av Sigtuna.

Kungens Sigtuna

Innan landhöjningen hade gjort sitt var emellertid Sigtuna en betydande ort, kommersiellt, maktpolitiskt och kyrkligt. Sigtuna var ju som jag nämnt ovan grundad. Redan från

början hade man dragit upp tomterna längst huvudgatan. Den som grundade Sigtuna var med all sannolikt kungen. Vid denna tid, slutet av 970-talet, hette kungen Erik. Det var samme Erik som enligt legenden vid Fyrisvallarna segrerikt avvärt ett angrepp från brorsonen Styrbjörn. Denna hade stödd av krigsfolk från Danmark försökt att erövra tronen. Två skånska runstenar, en vid Hällestad och en vid Sjörup, vittnar om händelsen när de berättar att ”Han flydde inte vid Uppsala”.

Sigtuna var en viktig kunglig ort. Det ser man inte minst på att det var här som de första svenska mynten tillverkades. Det var under Eriks sons, Olof skötkonung, och sonsons, Anund Jakob, regeringstider. Myntningen pågick ca 995 – 1030/35. I samband med grävningarna i Sigtuna i slutet på 1980-talet hittade man själva myntverkstaden på museets tomt. Här har det sannolikt legat en kungsgård. Här har man också funnit spåren efter en tidig kyrka, S:ta Gertrud.

Rådhuset i Sigtuna

Det var en central uppgift för kungen att se till att lag och ordning upprätthölls i Sigtuna. Inte minst var det viktigt att köpmännen skulle kunna vara säkra på att de avtal de träffade var rättsligt bindande för motparten. Sigtuna måste därför ha haft ett fungerande rättssystem. Eftersom förhållandena i en köpstad skiljde sig från dem i den omgivande landsbygden har Sigtuna antagligen haft en speciell stadsrätt. Det var troligen fråga om bjärköarätten, en föregångare till Magnus Erikssons stadslag från mitten av 1300-talet. Att rättsskipning verkligen ägt rum i Sigtuna vet vi eftersom det

finns en uppgift om att tinget i Sigtuna sammanträdde vid S:t Pers kyrka 1298.

Kyrkornas Sigtuna

Förutom S:ta Marias kyrka, som tillhört ett dominikanerkloster, finns det ett antal kyrkoruiner, S:t Olof, S:t Lars, S:t Nicolai och S:t Per, strax norr om den forna stadsbebyggelsen. I närmare anslutning till den forna stadsbebyggelsen låg S:ta Gertrud. S:t Per är mycket gammal, troligen uppförd de två sista årtiondena av 1000-talet.

Antalet tidigmedeltida tomter kan röra sig kring 130-140. Detta innebär sannolikt en befolkning kring 1000 personer. Man kan fråga sig varför det fanns så många kyrkor i förhållande till den förnutida förhållanden rätt ringa befolkningen. Ett svar är att staden hade en betydelse långt över den handelsplats som den representerade. Detta innebär att Sigtuna inte i första hand skall ses som en fortsättning av Birka. Staden representerade också under sen vikingatid ett kungligt maktcentrum.

S:t Olofs kyrkoruin

Uppland kristnades senare än Öster- och Västergötland och det är möjligt att grundandet av Sigtuna i slutet på 900-talet var ett led i utvidgningen av kungarnas makt norrut. Kungarna hade i så fall sin makbas i götalandskapen. Det som kan tala för teorin är det nära samarbetet mellan kungamakten och den katolska kyrkan. Prästerna var skrivkunniga och hade i många fall en stor organisatorisk kunskap som kungen kunde dra nytta av. Enligt traditionen döptes Olof skötkonung av den helige Sigrid i Husaby källa i Västergötland. Sonen Anund Jakobs ena namn är kristet. Om Erik var kristen vet vi inte, men även om han inte var det kan han ha ansett det vara fördelaktigt att samarbeta med kyrkan. Den kristna tron och de maktpolitiska ambitionerna gick hand i hand. Sigtunas kyrkliga betydelse understryks också av att det under en period var stiftsstad. Biskopssätet flyttades emellertid till Gamla Uppsala på 1130-talet.

Det stora antalet kyrkor i Sigtuna kan således ha en maktpolitisk förklaring. Man kan emellertid också tänka sig att de tjänat ytterligare ett syfte, att utgöra en säker förvaringsplats för de allra dyrbaraste handelsvarorna, nämligen skinnen gråverk, mård och hermelin. Högt upp i stentornen var de nämligen skyddade från råttangrepp.

Innevånarna

Det bör åtminstone periodvis ha bott en del köpmän i Sigtuna. Handeln österut, på Ryssland, var kanske mest intensiv. De östliga kontakterna återspeglas också i att Olof skötkonungs mor och hustru var slaviska prinsessor och att hans dotter Ingegerd gifte sig med fursten i Kiev, Jaroslav. De få

skriftliga beläggen pekar emellertid åt ett annat håll, mot Nordsjökusten. På en runsten som upptäcktes vid grävningen av en grav på Sigtuna kyrkogård meddelas att "Frisernas gillebröder lät resa denna sten efter Torkil, sin gillebroder". På en ristning i ett stenblock nedanför Klockberget står det vidare bl a att "Frisernas gillebröder ... dessa (runor) efter Albod, Slodes bolagsman".

Vid utgrävningarna har man funnit spår av en omfattande hantverksproduktion. Det innebär att det förutom prästerna och köpmännen bodde ett stort antal hantverkare med sina familjer i Sigtuna. Man kan vidare tänka sig att en del av husen i Sigtuna ägts av storbönder i Uppland. En del av dessa kan tidigare ha varit medlemmar av kungens hird. I så fall är det troligt att de besökte staden i samband med att kungen uppehöll sig där.

Skatt och myntning

Kung Olofs tillnamn, skötkonung, kan ha att göra med att han tog upp skatt. Detta kunde gå till på olika sätt. En möjlighet var att ta ut en tomträttsavgäld av Sigtunas innevånare, en annan tull på in- och utförseln av olika varor. Vidare kan myntningen ha varit inkomstbringande. I vart fall vet man att den anglosaxiske kungen Ethelred den villrådige (976-1016) slog mynt med begränsad giltighet. Mynten gällde bara i sex år och sedan fick man leverera in myntat eller omyntat silver till det kungliga myntverket som tog ut en avgift, slagskatt, för att omvandla silvret till nya giltiga mynt.

Ethelreds tillnamn låter kanske mot denna bakgrund inte helt adekvat. Det har emellertid att göra med hans svårigheter att bli av med de vikingafloetter som vid denna tid invaderade England och krävde skatt för att inte plundra landet. Ett minne av detta finns i form av en runsten utanför Orketa kyrka i Uppland. Här omtalas en Ulv i Bårresta som tog skatt i England tre gånger: "Men Ulv har i England tagit tre gålder. Det var den första, som Toste gäldade. Sedan gäldade Torkel. Sedan gäldade Knut". Det sista namnet syftar sannolikt på den danske kungen Knut den store som utbetalade gäld till sina nordiska trupper år 1018.

Sigtunas betydelse minskar

Sigtunas blomstringstid kom emellertid att bli kort. Staden brändes 1187 av folk österifrån så läget var inte helt säkert. Det verkliga hotet mot Sigtuna kom emellertid att bli landhöjningen. I och med att landet steg så kom Mälaren som tidigare hade varit en vik av Östersjön att ligga högre. De båda vattenytorna förenades i stället med en fors vid den nuvarande Stadsholmen i Stockholm. Detta var den naturgeografiska orsaken till Stockholms framväxt. Det blev logiskt att anlägga en omlastningshamn just där. Det var också fördelaktigt att koncentrera försvaret av Mäljarbygden just på denna punkt. Stockholm är första gången omnämnt i ett brev från 1252, men stadens begynnelse ligger säkert längre tillbaka i tiden.

Sigtuna är idag ett idylliskt litet samhälle vid Mälaren. De flesta besökarna åker dit för att vandra längst Stora gatan, titta in i butikerna och kanske slinka in på Tant Brun och ta en kopp kaffe. Men Sigtuna representerar också ett viktigt skede i Sveriges historia. Staden kom under en period att spela en central roll när det svenska riket växte fram. När vi följer Stora gatan passerar vi kanske just det ställe där kung Erik stod och kontrollerade att tomterna mättes ut på rätt sätt.

Claes-Henric Siven

Litteratur

Agneta Allerstav m fl, *Fornsigtuna*, Stiftelsen Upplands-Bro Fornforskning 1991
 Hans Beskow, *Myten om Stockholms grundläggning*, Atlantis 1984
 Helmer Gustavson, *Runstenar i Vallentuna*, CEWE-förlaget 1991
 Sven B.F. Jansson, *Runinskrifter i Sverige*, AWE/Gebers 1976

Brita Malmer, *Mynt och människor*, Rabén & Sjögren 1968
 Jonas Ros, *Sigtuna – Staden, kyrkorna och den kyrkliga organisationen*, Institutionen för arkeologi och antik historia, Uppsala universitet 2001
 Sten Tesch (red), *Makt och människor i kungens Sigtuna*, Sigtuna museer 1990

Viby by – en oskiftad klungby

Viby by, utanför Sigtuna, är en välbevarad klungby. Det är fantasieggande att vandra genom byn och försöka föreställa sig hur livet tedde sig för bonden i en svensk by innan byarna splittrades till följd av skiftesreformerna. Ängarna och åkrarna anslöt till byn och utanför åker- och ängsmarken betade djuren på den samfällda utmarken. De grå gårdarna låg tätt och det var liv och rörelse med folk och husdjur på gårdstun och bygator.

Byn - vår äldsta form av samhälle

Byn har anor sedan yngre järnålder och kanske ännu längre tillbaka i tiden. Man tror att ett skäl till att man bosatte sig i byar var att man i vissa avseenden kunde samverka i åkerbruket och gemensamt svara för boskapsskötsel. Ett annat skäl kan vara att byn gav ett starkare skydd mot överfall jämfört med ensamgården. Byn var ett slutet samhälle och det var långt till nästa by.

Klungbyn är den vanligaste bytypen i östra Mellansverige. Byggnaderna är grupperade i en klunga, dvs gårdarna ligger på flera bybackar åtskilda från varandra. Byn har en oregelbunden form och är väl anpassad till terrängen. En vanlig byform för större byar, ofta på slättlandet, är *Platsbyn*. Här ligger bebyggelsen runt en öppen plats, gärna med vattendrag. En tredje typ av by är *radbyn*. Dessa är vanliga utefter vägar. Ekeby by, väster om Uppsala, är exempel på en oskiftad radby.

Viby by

Husen i byarna låg ofta på en avgränsad bytomt. Utanför låg inägomarken som bestod av inhägnad åker- och ängsmark. Åkrarna var indelade i tegar, smala strimlor av mark, en för varje gård i byn. Åkertegarna ägdes och sköttes individuellt medan ängarna sköttes gemensamt. Utanför åker- och ängsmarken anslöt utmarken som bestod av oskiftad skogsmark och användes som betesmark.

Under 1600- och 1700-talen fördubblades Sveriges befolkning och det blev allt svårare att producera tillräckligt med spannmål. Så småningom gick det inte att dela upp åkrarna

runt byn i flera strimmor. Samtidigt var möjligheterna begränsade att flytta ut ur byn och bygga hus och röja ny mark. Under första hälften av 1700-talet initierade därför staten byordningar i syfte att effektivisera och öka produktionen i byarna. Det gällde framförallt att finna former för att hantera den alltmer komplicerade ägosplittringen. Samarbetet i byn organiserades i byalaget som också ordnade gillen som tack för gemensamma arbetsinsatser. På sockenstämman fattades under kyrkans ledning beslut om viktiga frågor för socknen inom alla områden.

Splittring av byarna genom skiftesreformerna

Byordningarna ledde dock inte till nämnvärd ökad produktionen av spannmål. Nya metoder nådde inte fram till bönderna. Ägosplittringen var ett stort hinder liksom en konservativ inställning hos allmogen. År 1757 utfärdades en förordning om *storskifte* för hela riket. Avsikten var att sammanföra marken till så få sammanhängande ägolotter som möjligt för varje markägare, men gårdarna skulle fortfarande ligga kvar i byarna. Detta ledde till att avstånden ofta blev stora mellan gård och åkermark. Oppositionen blev kraftig i byarna. En kompromiss blev att gårdarna ändå fick ha sin mark splittrad på upp till åtta tegar. Storskiftet kunde därför inte genomföras enligt den ursprungliga tanken.

År 1807 utfärdades en förordning om *enskifte* för nästan hela landet. Tanken var att bondens mark skulle sammanföras i ett sammanhängande område. Bestämmelserna i denna förordning modifierades något i förordningen om *laga skifte* som utfärdades år 1827. Enligt denna förordning skulle ägorna till varje gård samlas i så få områden som möjligt. Detta innebar att många av gårdarna i byarna revs och ersattes av gårdar på nya ägolotter på utmarkerna. Reformen ledde till en avsevärd ökning av landets odlingsmark och därmed tryggades livsmedelsförsörjningen av den växande befolkningen. Men byarna sprängdes och därmed också den gamla bondekulturen.

Ålderdomlig bystruktur i Viby

I Viby by kan vi fortfarande förstå hur en klungby kunde se ut före skiftesreformerna. Viby by består av åtta torp samt ekonomibyggnader från 1700- och 1800-talen. Enligt jordboksuppgifter bestod byn på 1500- och 1600-talen av tre arrendebondgårdar under Venngarn. Under 1700-talet och några år in på 1800-talet delades dessa gårdar upp i åtta

dagsverkstorp. Skälet till att byn aldrig kom att beröras av laga skiftet var att hela byn ägdes av Venngarn och att gårdarna omvandlats till torp.

Boningshusen är knuttimrade och utformade som enkel- eller sidokammarstugor. Till bostadshusen hörde flera uthus, ett för varje funktion. Uthusen är också i knuttimrade eller uppförda i en teknik som liknar skiftesverk. Bytomter och bygator inhägnas av gärdesgårdar.

Byggnaderna är mycket välbevarade och byn är i sitt oförvanskade skick unik. På 1930-talet var dock byn mycket förfallen. Landshövdingen i Stockholm, som var ordförande i Venngarns styrelse, och inspektorn på Venngarn ansåg att byn borde rivas. Som tur var fanns det andra krafter som ville bevara byn. Byn restaurerades successivt och är byggnadsminne sedan 1940. Idag hyrs torpen ut som fritidsbostäder.

Husen ligger tätt och är väl anpassade till terrängen

Gödåkers gravfält

Gödåkers gravfält ligger någon kilometer norr om Tensta kyrka. Det är vackert beläget vid Vendelån och markeras av ett antal resta stenar. Gravfältet är från romersk järnålder och kom tidigt att intressera forskarna. Vad var det som gjorde Gödåker så intressant?

Namnet Gödåker antyder det är en kultplats. Första gången Gödåker nämns i skrift är 1492 och skrevs då Gydakrom vilket kan tolkas som "Gydjans åker". En Gydja var en kvinna som utförde offerriter, dvs en prästinna, men kunde även betyda gudinna. Gödåker har därför tolkats både som "prästinnans åker" och "gudinnans åker".

På 1660-talet hade den svenska statsmakten börjat intressera sig för landets forntid. Ett första försök gjordes att uppteckna forminnen med hjälp av präster och landshövdingar i "Rannsakningar efter antikviteter" under åren 1667-1685. Prästen i Tensta skrev då följande rader:

"Vthj Gödåkers åker äro Och sådane Steenar, som gifva itt besynnerljgitt anseendhe fram för andre, hoos hvjlka ähr een källa; Och omföres af rycttett att Wijdh denne källa och Steenar skall j Förre tijdher någon serdeles dyrkan eller gudztienst, såsom medh offrandhe etc. varit brukatt. Dhette ofvanskrefne jag eendeles sielf sedt, eendeles j Soknestufvan af gamble Männ inhämttatt".(Enligt gamla män i sockenstugan förekom ett rykte att det i gamla tider utförts offer vid källan i Gödåker)

På Viby bytomt finns också intressanta lämningar av byggnader från 1100-talet.

År 1160 grundades ett cistercienserkloster på Vibys bytomt. Klostret var ett av 18 cistercienserkloster i Sverige under medeltiden. Cisterciensorden bildades på 1100-talet i klostret Cistercium (Citeaux) i Frankrike. Dess upphovsman hette Bernard av Clairvaux. Cistercienserna flyttade från Viby på 1180-talet till Julita i Södermanland där orden bestod till 1520-talet. Det finns rester kvar av klostret i norra delen av Viby by.

I byn finns också lämningar efter ett avbrutet bygge av en romansk kyrka. En undersökning av dessa lämningar har nyligen genomförts.

Att vandra genom byn en försommardag och njuta av anblicken av de charmiga husen, små välklippta tun, mängder av försommarblommor och fågelsång är vederkvickande för själen. Men det var nog inte alltid så nådigt för alla människor som bott och verkat här i byn under århundraden när livet präglades av fattigdom, hårt arbete och strid för brödfödan åt stora barnkullar.

Kristina Berglund

Källor

Ax, Carin: *Ekeby by, från forntid till nutid*, Vänge hembygdsförening 1991.

Nationalencyklopedin.

Stockholms läns museum: *Upptäck länet, Venngarn-Viby*, information på internet, www.lansmuseum.a.se.

Åberg, Alf: *När byarna sprängdes*, Alf Åberg 1953, Lund 1979.

Gödåkers gravfält

Vilken var då gudinnan som antyds i namnet på åkern och som man offrade till? Det mesta vi känner till om fornnordisk mytologi nedteknades på Island under 1200-talet dvs 800 år efter det att Gödåkers gravfält slutade användas. Det finns emellertid en skildring som skrevs redan 100 e kr av

den romerske historieskrivaren Tacitus. I skriften Germania skildrar han folkstammar i norra Tyskland och deras dyrkan av gudinnan Nerthus.

”Hon är Moder Jord som griper in i människornas öden och färdas omkring bland folken. På en ö i Oceanien finns en av människor obesmittad lund och däri en helgad vagn höljd av ett kläde. Endast prästen har tillåtelse att vidröra denna vagn. Han är den som vet när gudinnan befinner sig i helgedomens inre och som med djup vördnad ledsagar henne under hennes färd på den av kor dragna vagnen. Då stunda glada dagar och alla de platser festsmyckas, som hon aktar värddiga att besöka och gästa. Inga krig börjas, inga vapen bäras, allt järn gömmes undan, fred och ro är allt man då tänker på, men blott till dess samme präst återför gudinnan till hennes helgedom, när hon blivit mätt på samvaron med de dödliga. Därefter tvättas vagnen och klädet och gudomligheten själv i en i hemlig avskildhet liggande sjö. Detta uppdrag förrättas av trälvar, vilka samma sjö strax därpå uppslukar.”

Gödåkers gravfält är från samma tid och forskarna antog att gudinnan Nerthus kunde ha dyrkats även här. Namnet Nerthus är språkligt identiskt med Njörd (kvinnlig form) och Njord (manlig form). Enligt den fornnordiska mytologin tillhörde Njord vanerna. Vanerna var fruktbarhetsgudar/gudinnor som fanns före asarna. Ortnamn kan berätta om vilka gudar som var betydelsefulla på en viss plats. Nerthus/Njörd ingår i ortnamn som Närlunda och Närtuna.

Den heliga källan i Gödåker

Dateringen av fynd visar att gravfältet användes under perioden 0 – 400 e Kr. Denna period kallas romersk järnålder. Det ursprungliga gravfältet var betydligt större än vad som syns idag. En stor del av gravarna har plöjts bort.

1915 gjordes de första utgrävningarna av Eskil Olsson. Han avled samma år och hann ej avsluta rapporteringen. Arbetet avslutades 1916 av Oscar Almgren. Offerkällan återfanns ej eftersom den försvunnit efter täckdikning på 1890-talet.

1924-1925 gjorde Gunnar Ekholm omfattande utgrävningar. Han hittade bland annat offerkällan och grävde ut den. Där påträffades en träkonstruktion och några ben av nötkreatur, hund och människa.

1955 gjordes den senaste utgrävningen av Märten Stenberger.

Många unika fynd gjordes under utgrävningarna. Man hittade två kammargravar där träkonstruktionen delvis bevarats i leran. Den första kammargraven grävdes ut 1915 och i den hittades en romersk kaseroll (vinskopa) av brons och ett par beslag till dryckeshorn. Den andra kammargraven grävdes ut 1924 och var byggd av knuttimrade furuplankor. I denna kammargrav hittades ett spjut och en lans med 3 m långa välbevarade träskaft och en ormhuvudring av guld. I andra gravar hittades ytterligare två guldringar och ett romerskt Hemmoorkärl (vinskål) av mässing.

De många fynden av romerskt ursprung visar att Gödåkersborna hade långväga kontakter. Kanske bodde här människor som tillhörde ett högre samhällsskikt.

Gunnar Norman

Litteratur

Gödåkers gravfält, ett uppländskt gravfält från romersk järnålder, C-uppsats i arkeologi av Kajsa Häringe, 1991

Tidningen Kultur i Uppland

Uppland har en rik och varierad kulturhistoria. Avsikten med denna elektroniska tidning är att spegla den uppländska kulturen. Artiklarna kommer ofta men inte alltid att referera till en viss plats. Tidningen kommer alltså att kunna vara underlag för utflykter i Uppland. Många av artiklarna är också ett resultat av sådana utflykter.

Redaktion

Kristina Berglund och Claes-Henric Siven

Tel: 08-758 95 97 Mobil: 070-529 95 97

E-post: kristina.berglund.ark<kanelbulle>bredband.net